

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.II.37.709/2011/8.szám

A Kúria dr. Kiss Endre ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság alperes ellen veszélyes áru szállítása ügyében hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perben, a Fejér Megyei Bíróság 2011. július 7. napján kelt 21.K.22.415/2010/20. számú jogerős ítélete ellen az alperes által 21. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán alulírott napon tartott tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a Fejér Megyei Bíróság 21.K.22.415/2010/20. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) 2008. augusztus 19. napján veszélyes áruk közúti ellenőrzését végezte. Az ellenőrzés alá vont frsz-ú gépjármű vizsgálata során megállapításra került, hogy a szállítás nem felel meg a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás „A” és „B” Mellékletének kihirdetéséről és belföldi alkalmazásáról szóló 20/1979.(IX.18.) KPM rendeletben (a továbbiakban: ADR) foglaltaknak. A járművön veszélyes áru – tűzijáték testek – nem minősített csomagoló eszközökben voltak elhelyezve, csomagoló anyag nélkül szállították ezeket, megsértve ezzel az ADR 4.1.1.1 pontját, ezért 800.000 forint bírságot szabtak ki a szállítmányozóra, a felperesre. Megállapításra került továbbá, hogy a fuvarokmányok hiányosan voltak kitöltve, megsértve ezzel az ADR 5.4.1.2.1 g) alpontját. E rendelkezés megsértése miatt a hatóság 100.000 forint bírságot rótt ki a felperesre. A bírság

összege tekintetében hivatkozott a közúti árufuvarozáshoz és személyszállításhoz kapcsolódó egyes rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről szóló 57/2007.(III.31.) Korm.rendelet (a továbbiakban: Korm.r.) 6.§ 5. táblázat 7. és 35. pontjára. Így az elsőfokú hatóság 2046/1/2008. számú határozatában összesen 900.000 forint bírsággal sújtotta a felperest. A felperes fellebbezése folytán eljárta az alperes a 307-109/2008. számú határozatával az elsőfokú döntést megváltoztatta, és a felperest 100.000 forint bírság megfizetésére kötelezte. Az alperes az elsőfokú hatósággal ellentétben nem fogadta el bizonyítotttnak, hogy az ADR 4.1.1.1 pontját a felperes valóban megsértette, mivel annak ténye nem került megfelelően alátámasztásra. A fuvarokmány hiányos kitöltését ezzel szemben bizonyítotttnak találta.

A felperes keresetet nyújtott be, melyet a bíróság 21.K.20.486/2009. számon iktatott. Ezzel párhuzamosan elbírálásra került egy másik alperesi határozat, melynek iktatási száma 21.K.20.487/2009. A bíróság ezen perben az alperesi határozatot hatályon kívül helyezte, és új eljárás lefolytatását rendelte el, a 21.K.20.486/2009. számú per tárgyalását az új eljárás befejezéséig felfüggesztette. A megismételt közigazgatási eljárás befejezését követően folytatta a tárgyalást és a 21.K.22.415/2010. számon nyilvántartási számú perben az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította.

Ítéletének indokolása szerint a felperesi szállítás nem élvezi az ADR 1.1.3.1 c) alpontjában megfogalmazott mentességet, mivel az csak olyan vállalatok szállításait illeti meg, amelyek főtevékenységükkel kapcsolatosak, és ahhoz képest kiegészítő, melléktevékenységet jelentenek. Nem alkalmazható a mentesség a vállalatok (vállalkozások) által anyagbeszerzés, külső vagy belső anyagelosztás céljából végzett szállításokra. A felperes főtevékenysége a tűzijáték szolgáltatás, az ehhez szükséges testeket fuvarozta a felhasználás helyére, azaz anyagot szállított és nem kiegészítő tevékenységet végzett, illetve nem ahhoz szállított. Nem vitás, hogy az általa fuvarozott áru mennyisége az ADR 1.1.3.6 pontjában rögzített határon belül volt, ezt azonban csak akkor kellett volna figyelembe venni, ha az egyéb feltételek is teljesülnek esetében.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése mellett a közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezését, a közigazgatási hatóságok új eljárásra kötelezését. Másodlagosan kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára való utasítását.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte az alkalmazott jogszabályokat. Sérelmezte, hogy a bíróság a korábban hatályon kívül helyezett közigazgatási határozatok vonatkozásában

lefolytatott új eljárás során felmerült hiányosságokat jelen eljárásban nem értékelte.

Kifogásolta, hogy a bíróság mellőzte a szakértő bevonására tett indítványát, véleménye szerint a jogszabály értelmezése ez esetben nem jog-, hanem szakkérdés, mivel a szakkifejezések tartalmának kibontása ezt indokolja.

Az elsőfokú bíróság tévedett, értelmezése mind nyelvtani, mind logikai értelemben hibás, ezért a felperes továbbra is elkerülhetetlennek találta a szakértő bevezetését a perbe. Egyúttal mellékelte az általa beszerzett szakértői véleményt, amelyből kiderül, hogy a tűzijáték testek helyszínre szállítása nem fő, hanem rész-, azaz melléktevékenység, a szállítást bárki el tudná végezni. Ezt támasztja alá 89/1988.(XII.20.) Mt. rendeletben, valamint a 4/2000.(II.16.) KHVM rendeletben meghatározottak, miszerint a saját számlás áruszállítás a fő tevékenységhez képest melléktevékenység. Megjegyezte az előírt szállítási mód veszélyesebb, mint a vetőcsövekben végzett egyszerű szállítás.

A felperes sérelmezte, hogy a perben csatolt szakértői véleményből a bíróság csak azokat idézte, melyek döntését alátámasztják. Álláspontja szerint a bíróság döntését a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (a továbbiakban: NFM) állásfoglalására alapozta, holott az jogszabállyal nem volt alátámasztva. Ezzel szemben a Vizsgálatok és Kritériumok Kézikönyve, mely az ADR besorolás alapja, megkülönbözteti az anyagot és a tárgyat. Ha a robbanóanyagból detonátort készítenek már nem anyag, hanem tárgy így szállítása nem tekinthető anyagelosztásnak.

Kifogásolta, hogy az alperes jogértelmezése - más ügyek ismeretében - nem következetes, azonos tényállás mellett eltérő döntések születnek.

Súlyosan jogsértőnek értékelte, hogy a perben megidézett, de meg nem jelent NMF főosztályvezetője helyett az alperes értelmezte a főhatóság állásfoglalását. Hangsúlyozta az érintett jogszabályhely alkalmazása mellett több elsőfokú ítélet is született, de indokolásuk eltérő, sok esetben ellentmondásos. A Tolna Megyei Bíróság ítélete egyfelől eltérő tényállású, ugyanakkor az ADR 1.1.3.1. c) alpont értelmezése csakúgy aggályos, mint az azt felülvizsgáló Legfelsőbb Bíróság ítélete, helyenként sem szakmailag, sem jogilag nem értelmezhető.

A Vas Megyei Bíróság ítélete már hasonló tényállás mellett keletkezett ugyan, helyesen értelmezte, de nem vette figyelembe a c) alpontban foglaltakat, mivel ebben az esetben a feladó-szállító-címzett három különböző személy volt, ezért nem találta a mentességet alkalmazhatónak.

Összességében a felperest megillette volna a mentesség, hiszen

- főtevékenységi körben szállított,
- a szállított mennyiség mentességi határ alatti
- a szállítás célja melléktevékenységnek minősül.

Az elsőfokú bíróság a tényállást maradéktalanul nem derítette fel, jogszabály értelmezése alapvetően téves, annak problematikáját

kikerülve, a NFM állásfoglalására alapította ítéletét. Az alperes joggyakorlata pedig ellentétes a jogszabály rendeltetésével, sőt az egész jogrendszerrel és súlyosan sérti a jogbiztonságot.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének hatályában tartását kérte.

A „főtevékenység” kifejezés értelmezési problematikája kapcsán, úgy foglalt állást, hogy a főtevékenységhez képest a melléktevékenység az, ami nélkül a vállalkozó el tudná látni a főtevékenységét és csak annyiban függ össze vele, hogy annak folyamatos ellátását biztosítja. A felperes azonban főtevékenységét veszélyes áru szállítása nélkül nem tudná ellátni. Szállítása külső anyagelosztásnak minősül, amelynél nem alkalmazható a mentesség. Korábbi álláspontját mindenben fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 272.§ (2) bekezdése és a Pp. 275.§ (2) bekezdése alapján.

A Kúria egyetért az elsőfokú bíróság azon megállapításával, miszerint a jelen ügy lényege jogkérdés, amely nem igényeli szakértő bevonását. A Kúria ugyanakkor hangsúlyozza, hogy jelen ügyben olyan jogkérdésről van szó, amely csak körültekintő jogértelmezés útján válaszolható meg, és csak annak eredményeként hozható jogszerű döntés.

A Kúria az alkalmazásra került jogszabály elemzése eredményeképpen megállapította, hogy az ADR szabályai alól mentességet élveznek az ADR 1.1.3.1 c) alpontja szerint a vállalatok és vállalkozások olyan szállításai, amelyek főtevékenységükkel kapcsolatosak. A jogalkotó példákkal igyekezett illusztrálni azt, hogy melyek azok a tevékenységek, amelyek a főtevékenységhez képest melléktevékenységnek minősülnek.

A Kúria – szemben az elsőfokú bírósággal – úgy ítélte meg, hogy a felperes szállítása melléktevékenységnek minősül. Nem értett egyet ugyanis azzal az alperesi jogértelmezéssel, miszerint a jogszabály c) alpontjában felhozott példákban levonható az a következtetés, hogy az a melléktevékenység élvez mentességet, amely a fő tevékenységgel nem függ össze, amely nélkül a fő tevékenység ellátható. Ez az értelmezés ugyanis nyelvtani szempontból eredménytelen, logikai szempontból egyenesen ellentmondásos.

Ugyanakkor a Kúria egyetértett azzal, hogy a felperes szállítása anyagelosztásnak minősül, mivel a jogalkotó az anyag kifejezést általános értelemben használja. Nem alapanyagot, illetve nyersanyagot ért alatta, hanem olyan „anyagot”, amely a vállalkozás működésének feltétele, és ez akár tárgy is lehet.

Tekintettel arra, hogy a jogalkotó ez utóbbi tevékenységet nem

kívánta mentességben részesíteni, helyesen döntött az elsőfokú bíróság, amikor az alperes határozatát e körülményre alapítottnan jogszerűnek értékelte.

A jogalkotó ugyanakkor mentességet kínált a szállítónak abban az esetben, ha az ADR 1.1.3.6 pont alatt meghatározott mennyiséget szállít. Hangsúlyozza e körben a felülvizsgálati bíróság, hogy a mennyiségből adódó mentesség lehetősége csak akkor lett volna vizsgálható, mint másodlagos elem, ha a felperes egyébként a c) alpont alapján, az ott megjelölt okból, mint a veszélyes áru szállítója mentességet élvez. A fentieken túlmenően nem kerülhető meg az a körülmény sem, hogy a jogalkotó a pirotechnikai eszközök kezelésére szállítására vonatkozóan szigorú előírásokat tartalmazó rendeletet alkotott, ezért a Kúria a rendszertani, logikai, és nyelvtani értelmezést együttesen alkalmazva jutott arra a meggyőződésre, hogy a jogerős ítélet lényegében helyes volt.

Megjegyzni a felülvizsgálati bíróság azonban azt, hogy egy olyan jogszabály, amely ilyen gyakoriságú és súlyú jogértelmezési viták keresztútjába kerül valószínűleg pontosításra szorul.

Minderre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A pervesztes felperes a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles az alperes jogi képviselettel felmerült felülvizsgálati perköltsége megfizetésére, valamint a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján a tárgyi illetékeljegyzési jog miatt le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viselésére.

Budapest, 2012. október 31.

Dr. Tóth Kincső sk. a tanács elnöke, Dr. Rothermel Erika sk. előadó bíró, Dr. Márton Gizella sk. bíró